

УДК 330

Желізний В.В., Шерстюк Р.П.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЯК МОЖЛИВІСТЬ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Zheliznij V.V., Sherstyuk R.P.

INNOVATION POLICY AS A POSSIBILITY OF DOMESTIC ENTERPRISES DEVELOPMENT

У сучасній економіці виникає багато запитань, пов'язаних з розвитком підприємств, а саме: як забезпечити постійне оновлення продукції чи послуг, введення нових методів удосконалення виробничих процесів на підприємстві. Керівники повинні самостійно досліджувати зміни у технологіях, формувати свою інноваційну політику й обирати найефективніші способи її реалізації. Управління сукупністю інноваційних процесів визначає інноваційну політику підприємства, яка формується на основі певних принципів і встановлює зв'язок між розвитком підприємства і напрямками його інноваційної діяльності. Інноваційна політика підприємства повинна враховувати особливості тієї галузі, до якої воно належить. Необхідність розроблення інноваційної політики підприємства обумовлена потребою у стратегічному управлінні інноваційною діяльністю. За умов стрімкого науково-технічного прогресу своєчасне та оперативне впровадження інновацій забезпечує гнучкість, маневреність підприємства, його здатність пристосуватися до мінливого оточення (технічного, організаційного, господарського, політичного, культурного тощо). Інноваційна політика підприємства має передбачати послідовну цілеспрямовану комплексну інноваційну діяльність щодо зміни будь-якого із елементів бізнесу. За допомогою ефективної інноваційної політики підприємств промисловості забезпечується узгодження якісних і кількісних зв'язків всіх елементів інноваційної системи підприємства, створюються умови для безперервного інноваційного саморозвитку, підвищення ефективності виробництва та зростання конкурентоспроможності у довгостроковій перспективі.

Складовими інноваційної політики підприємства вважаємо маркетингову політику; політику в галузі науково-дослідницьких і дослідно-конструкторських робіт (НДДКР); політику структурних змін; кадрову, технічну, фінансову та інвестиційну політику. Проаналізуємо більш детально кожний елемент інноваційної політики. Так, маркетингова політика складається з певних елементів, які пов'язані з реалізацією таких завдань: маркетингові дослідження; розроблення товарної цінової, збутової, комунікаційної, сервісної політики; формування механізму реалізації та впровадження відпрацьованих політик в життя; контроль за реалізацією, в разі необхідності, прийняття рішень, які корегують маркетингову політику та аналіз ефективності здійснюваної політики.

Організаційна структура НДДКР – це сукупність наукових, конструкторських, проектних, технологічних та інформаційних підрозділів, які здійснюють основну творчу діяльність, спрямовану на створення інтелектуального продукту – інновацій, а також виробничих, допоміжних і управлінських підрозділів, які забезпечують виконання планів НДДКР та реалізацію створених інновацій. Політика структурних змін зорієнтована на вивчення внутрішнього середовища та організаційної форми підприємства; формування адекватної інноваційним завданням організаційної структури і культури підприємництва.

Кадрова політика підприємства – система цілей, принципів і форм, методів і критеріїв роботи з кадрами, причому розповсюджується це положення на весь колектив

зайнятих, в межах якого здійснюється управління. Основною метою кадрової політики є своєчасне забезпечення оптимального балансу процесів комплектування, збереження персоналу, його розвитку відповідно до потреб інноваційної діяльності підприємства.

Оскільки більшість підприємств промисловості здійснюють експортну-імпортну діяльність, прискорюючи процес інтеграції країни до світового виробництва та технологій, пропонуємо перелік елементів інноваційної політики, доповнити зовнішньоекономічною складовою. Інноваційна та зовнішньоекономічна діяльність в значній мірі обумовлюють один одного. Без розроблення та впровадження інноваційної продукції підприємства промисловості не зможуть бути конкурентоспроможними на світовому ринку й ефективно реалізовувати зовнішньоекономічні зв'язки. Зовнішньоекономічну складову інноваційної політики можна оцінити такими показниками, як: частка інноваційної продукції, що експортується в обсязі виробництва підприємства в цілому; частка витрат на зовнішньоекономічну діяльність у загальних витратах підприємства; коефіцієнт витрат на управління відділом з експорту.

Коли розмір підприємства значно збільшується з моменту створення, продукти та технології втрачають для ринку первісну новизну, темпи зростання підприємства значно зменшуються і настає криза зростання. Подолання кризи зростання пов'язане з необхідністю використання стратегічних інновацій та перебудови організаційної структури та системи управління підприємства, з метою адаптації підприємства до умов, що змінилися роботи. Подолавши кризу зростання, підприємство переходить на стадію стабільності, темпи зростання мінімальні або відсутні, прибуток висока і стабільна. З настанням цього етапу підприємству рекомендується направляти кошти на розробку нових продуктів і технологій. Однак їх впровадження безпосередньо на стадії стабільності утруднено сильним опором інноваційним змінам, характерних для стадії життєвого циклу. Поки підприємство отримує стабільний прибуток від поточної діяльності, у нього практично немає стимулів для здійснення інноваційних або стратегічних змін. Невеликі темпи зростання на стадії стабільності можуть підтримуватися інвестиційними вкладеннями, які проте вже не можуть привести до значної віддачі і швидкому зростанню. Після періоду стабільності, настає криза стабільності, яка характеризується різким зниженням розміру прибутку підприємства. Криза стабільності свідчить про необхідність значних змін в роботі підприємства і в нововведенні їм продуктів. подолання кризи стабільності можливо тільки на основі інноваційного розвитку, впровадження продуктових і технологічних інновацій.

Для формування дієвої інноваційної політики підприємства необхідно дотримуватися визначеного порядку та особливостей її формування, а також потрібно чітко визначитися, навіщо здійснюється інновація. Це дасть можливість підприємству забезпечити високий рівень конкурентоспроможності на ринку, задовольнити потреби споживачів та отримати бажану фінансову стійкість. Якщо дотримуватися всіх вимог та принципів щодо формування інноваційної політики, підприємство зможе відповідати світовим стандартам та вимогам ринку, розвивати свої потенційні можливості, займати високу позицію на ринку

Список використаних джерел:

1. Андрушків Б. М. Інноваційна політика: [навч. посіб.] / Андрушків Б.М., Мельник Л.М., Малюта Л.Я., Нагорняк Г.С. та ін. Тернопіль: Тернограф, 2012. – 481 с.
2. Гук О.В. Порядок та особливості формування інноваційної політики підприємства / О.В. Гук, В.В. Колоскова. – Київ: НТУУ "КПІ", 2015. – 258 с.
3. Скляр Г.О. Порядок формування інноваційної політики як інструмент вдосконалення діяльності промислових підприємств / Г.О. Скляр [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vlp.com.ua/files/103_0.pdf.